YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

26 päivänä marraskuuta 2009 *

Asiassa C-363/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Verwaltungsgerichtshof (Itävalta) on esittänyt 25.6.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 7.8.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Romana Slanina

vastaan

Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Wien,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: neljännen jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot, joka hoitaa toisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit C. Toader, C. W. A. Timmermans, K. Schiemann (esittelevä tuomari) ja P. Kūris,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 2.7.2009 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Romana Slanina, edustajanaan Rechtsanwalt M. Tröthandl,

– Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Wien, asiamiehenään W. Pavlik,

– Itävallan hallitus, asiamiehinään C. Pesendorfer ja M. Winkler,

– Kreikan hallitus, asiamiehinään S. Vodina ja O. Patsopoulou,

– Puolan hallitus, asiamiehenään M. Dowgielewicz,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään V. Kreuschitz,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71), tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Romana Slanina, joka on puolisostaan eronnut ja Kreikkaan asumaan muuttanut Itävallan kansalainen, ja Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Wien, ja joka koskee tämän henkilön Itävallassa tyttärestään saamien perheavustusten ja verovähennysten takaisinperintää.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan f alakohdan i alakohdassa olevan määritelmän mukaan ”perheenjäsenellä” tarkoitetaan

”– – henkilöä, joka määritellään tai tunnustetaan perheenjäseneksi tai osoitetaan talouteen kuuluvaksi jäseneksi lainsäädännössä, jonka perusteella etuudet annetaan – –; kuitenkin jos sanotussa lainsäädännössä perheenjäseneksi tai talouteen kuuluvaksi henkilöksi katsotaan vain henkilö, joka asuu samassa taloudessa kuin palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, tämä edellytys katsotaan täytetyksi, jos se, jonka etua asia koskee, on pääasiallisesti riippuvainen tästä henkilöstä. – –”

4 Asetuksen N:o 1408/71 2 artiklan 1 kohdan mukaan tätä asetusta sovelletaan

”– – palkattuihin työntekijöihin tai itsenäisiin ammatinharjoittajiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia ja jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia – –, sekä heidän perheenjäseniinsä ja jälkeenjääneisiinsä”.

5 Asetuksen N:o 1408/71 13 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei 14 c artiklasta muuta johdu, henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia. Tämä lainsäädäntö määrätään tämän osaston säännösten mukaisesti.

2. Jollei 14–17 artiklasta muuta johdu:

a) jäsenvaltion alueella työskentelevä henkilö on tämän valtion lainsäädännön alainen, vaikka hän asuu toisen jäsenvaltion alueella – –;

– –.”

6 Asetuksen N:o 1408/71 73 artiklassa, jonka otsikkona on ”Palkatut työntekijät tai itsenäiset ammatinharjoittajat, joiden perheenjäsenet asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa”, säädetään seuraavaa:

”Palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammatinharjoittajalla, johon sovelletaan jäsenvaltion lainsäädäntöä, on toisessa jäsenvaltiossa asuvien perheenjäsentensä osalta oikeus perhe-etuuksiin, joista säädetään ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä, niin kuin he asuisivat tässä valtiossa, jollei liitteen VI säännöksistä muuta johdu.”

7 Saman asetuksen 76 artiklan, jonka otsikkona on ”Ensisijaisuussäännöt tilanteessa, jossa toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukainen ja perheenjäsenten asuinvaltion lainsäädännön mukainen oikeus perhe-[etuuksiin] on päällekkäinen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos samana aikana samaa perheenjäsentä varten ja ammatin harjoittamisen perusteella voidaan perhe-etuuksia suorittaa sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella perheenjäsenet asuvat, oikeus perhe-etuuksiin, jotka olisi tarvittaessa 73 tai 74 artiklan mukaan maksettava toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, keskeytetään määrään, josta säädetään ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä.”

8 Asetukseen N:o 1408/71 on tosin tehty muutoksia pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevana ajanjaksona, mutta niillä ei ole vaikutusta asian ratkaisuun.

Kansallinen lainsäädäntö

9 Perhekustannusten korvaamisesta vuonna 1967 annetun lain (Familienlastenausgleichsgesetz, jäljempänä FLAG) 2 §:n 1 momentin mukaan oikeus perheavustuksiin lapsista on henkilöillä, joiden kotipaikka tai tavanomainen asuinpaikka on Itävallan alueella.

10 FLAG:n 2 §:n 2 momentissa säädetään, että oikeus perheavustukseen on henkilöllä, jonka kotitalouteen lapsi kuuluu. Henkilöllä, jonka kotitalouteen lapsi ei kuulu mutta joka kuitenkin suurimmaksi osaksi vastaa lapsen elinkustannuksista, on oikeus perheavustukseen siinä tapauksessa, että kellään muulla henkilöllä ei ole siihen kyseisen momentin ensimmäisen virkkeen perusteella oikeutta.

11 FLAG:n 2 §:n 8 momentissa säädetään, että henkilöillä, joilla on kotipaikka sekä Itävallan alueella että myös ulkomailla, on oikeus perheavustukseen vain siinä tapauksessa, että heidän elinetujensa keskus on Itävallan alueella ja heidän lapsensa oleskelevat pysyvästi Itävallassa. Saman säännöksen mukaan henkilön elinetujen keskus on siinä valtiossa, johon hänellä on tiiviimmät henkilökohtaiset ja taloudelliset suhteet.

12 FLAG:n 26 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos perheavustus on suoritettu perusteettomasti, asianomaisen on maksettava vastaavat määrät takaisin, – –.”

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset

13 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että Romana Slanina on vuonna 1991 syntyneen Nina-tyttären äiti. Perheavustusten myöntämisen edellytykset täyttyivät silloin, kun niitä alettiin maksaa Romana Slaninalle.

14 Kesällä 1997 Romana Slanina asettui asumaan pysyvästi Kreikassa, jossa Nina on käynyt koulua saman vuoden syksystä lähtien. Ninan isä, joka on Romana Slaninan entinen aviomies ja Itävallan kansalainen, asuu ja työskentelee Itävallassa. Pääasian valittaja on tyttärensä ainoa huoltaja. Lapsen isä on velvollinen maksamaan elatusapua, mutta hän ei suorita sitä.

15 Romana Slanina sai Itävallassa 1.1.1998 ja 31.10.2003 väliseltä ajalta perheavustuksia ja verovähennyksiä Nina-tyttärestään yhteensä 10 884,95 euroa, joista 7 824,79 euroa oli perheavustuksia ja 3 060,16 euroa verovähennyksiä. Finanzamt Mödling (Mödlingin verovirasto, Itävalta) teki 22.10.2003 päätöksen, jolla häntä vaadittiin palauttamaan nämä määrät, koska hän oli asunut tyttärensä kanssa Kreikassa pysyvästi vuodesta 1997. Kyseinen Finanzamt nimittäin katsoi, ettei eräs FLAG:n 2 §:n 8 momentin mukaisista perheavustusten myöntämisen ehdoista, nimittäin lapsen elinetujen keskuksen ja pysyvän asuinpaikan sijainti Itävallassa, täyttynyt.

16 Ennen vuotta 2001 Romana Slanina ei työskennellyt lainkaan eikä ollut myöskään ilmoittautunut työnhakijaksi Kreikassa. Hän sai elantonsa sukulaisten avustuksista ja säästöistään. Vuodesta 2001 hän on työskennellyt vuosittain kausiluontoisesti toukokuusta lokakuun alkuun matkanjohtajana kreikkalaisessa yrityksessä.

17 Romana Slaninan valitus Finanzamt Mödlingin 22.10.2003 tekemästä päätöksestä hylättiin ensin saman Finanzamtin 9.12.2004 tekemällä alustavalla päätöksellä ja sitten päätöksellä, jonka Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Wien, teki 30.6.2005. Sen vuoksi pääasian valittaja saattoi asian ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Hän vetosi pääasiallisesti siihen, että vaikkei hänellä ollut Itävallan lainsäädännön mukaan oikeutta perheavustuksiin, asiassa oli sovellettava asetusta N:o 1408/71. Kun Ninan isä, joka oli valittajan entinen aviomies, asui ja työskenteli Itävallassa, Romana Slanina oli tämän asetuksen 73 artiklan nojalla oikeutettu perheavustuksiin siitä huolimatta, että hän asui Kreikassa.

18 Verwaltungsgerichtshof päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Seuraako – – asetuksesta N:o 1408/71 – –, että Itävallassa asuvan ja palkattuna työntekijänä työskentelevän miehen entinen aviovaimo, joka ei työskentele,

säilyttää Itävaltaan nähden oikeuden (lapsesta maksettavaan) perheavustukseen, jos hän muuttaa asumaan toiseen jäsenvaltioon ja siirtää sinne elinetujensa keskuksen mutta ei työskentele sielläkään?

2) Onko ensimmäiseen kysymykseen vastaamiseksi merkitystä sillä, että Itävalta, jonne entinen aviomies on jäänyt ja jossa hän asuu ja työskentelee, myöntäisi tälle miehelle tietyin edellytyksin oikeuden (lapsesta maksettavaan) perheavustukseen, jos hänen entisellä aviovaimollaan ei olisi siihen enää oikeutta?

3) Seuraako asetuksesta, että entisellä aviovaimolla on oikeus saada (lapsesta maksettava) perheavustus Itävallalta, jossa hänen entinen aviomiehensä ja hänen lapsensa isä asuu ja työskentelee, jos ensimmäisessä kysymyksessä esitettyihin olosuhteisiin tulee sellainen muutos, että entinen vaimo alkaa työskennellä uudessa jäsenvaltiossa?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

19 Ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, jotka on syytä tutkia yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko asetuksen N:o 1408/71 73 artiklaa tulkittava siten, että puolisostaan eronnut henkilö, jolle sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jossa hän asui ja jossa hänen entinen aviomiehensä edelleen elää ja työskentelee, on maksanut perheavustuksia, säilyttää oikeutensa näihin avustuksiin, vaikka hän lähtee tästä valtiosta asettuakseen asumaan lapsensa kanssa toiseen

jäsenvaltioon, jossa hän ei työskentele, ja vaikka entinen aviomies, joka on lapsen isä, voisi saada kyseiset avustukset asuinvaltiossaan.

20 Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että Romana Slanina on eronnut entisestä aviomiehestään, joka on palkansaaja ja johon asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan sovellettiin pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevana ajanjaksona Itävallan tasavallan lainsäädäntöä, koska hän työskenteli tämän jäsenvaltion alueella.

21 Asetuksen N:o 1408/71 73 artiklan mukaan palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammatinharjoittajalla, johon sovelletaan jäsenvaltion lainsäädäntöä, on toisessa jäsenvaltiossa asuvien perheenjäsentensä osalta oikeus perhe-etuuksiin, joista säädetään ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä, niin kuin he asuisivat tässä valtiossa.

22 Kyseisen 73 artiklan tarkoituksena on taata se, että työntekijän, johon sovelletaan jäsenvaltion lainsäädäntöä, muussa jäsenvaltiossa asuville perheenjäsenille myönnetään ensin mainitussa lainsäädännössä säädetyt perhe-etuudet (ks. yhdistetyt asiat C-245/94 ja C-312/94, Hoever ja Zachow, tuomio 10.10.1996, Kok., s. I-4895, 32 kohta sekä asia C-255/99, Humer, tuomio 5.2.2002, Kok., s. I-1205, 39 kohta).

23 Vaikkei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ole kysynyt yhteisöjen tuomioistuimelta tätä, asiassa on todettava, että oikeus joko Romana Slaninalle tai hänen entiselle aviomiehelleen asetuksen N:o 1408/71 73 artiklan perusteella lapsesta maksettaviin perheavustuksiin on todellakin edellyttänyt sitä, että lapsi voi kuulua asetuksen N:o 1408/71 henkilölliseen soveltamisalaan. Se on määritelty tämän asetuksen 2 artiklassa. Kyseisen 2 artiklan 1 kohdan sanamuodon mukaan kyseistä asetusta sovelletaan muun muassa ”palkattuihin työntekijöihin tai itsenäisiin ammatinharjoittajiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia ja jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia – –, sekä heidän perheenjäseniinsä – –”.

24 Tämä perheenjäsenen käsite on puolestaan määritelty asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan f alakohdan i alakohdassa siten, että sillä tarkoitetaan ”henkilöä, joka määritellään tai tunnustetaan perheenjäseneksi tai osoitetaan talouteen kuuluvaksi jäseneksi lainsäädännössä, jonka perusteella etuudet annetaan – –; kuitenkin jos sanotussa lainsäädännössä perheenjäseneksi tai talouteen kuuluvaksi henkilöksi katsotaan vain henkilö, joka asuu samassa taloudessa kuin palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, tämä edellytys katsotaan täytetyksi, jos se, jonka etua asia koskee, on pääasiallisesti riippuvainen tästä henkilöstä – –”.

25 Siten tässä säännöksessä viitataan aluksi nimenomaisesti kansalliseen lainsäädäntöön määrittelemällä perheenjäsen siten, että sillä tarkoitetaan ”henkilöä, joka määritellään tai tunnustetaan perheenjäseneksi tai osoitetaan talouteen kuuluvaksi jäseneksi lainsäädännössä, jonka perusteella etuudet annetaan”, ja pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevassa asiassa tämä lainsäädäntö on FLAG:n säännökset.

26 Sen jälkeen asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan f alakohdan i alakohdassa tehdään tarkennus, jonka mukaan ”kuitenkin jos [kansallisessa] lainsäädännössä perheenjäseneksi tai talouteen kuuluvaksi henkilöksi katsotaan vain henkilö, joka asuu samassa taloudessa kuin palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja, tämä edellytys katsotaan täytetyksi, jos se, jonka etua asia koskee, on pääasiallisesti riippuvainen tästä henkilöstä – –”.

27 Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on siten tutkia, täyttyykö asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan f alakohdan i alakohdassa asetettu ehto käsiteltävänä olevassa asiassa eli voitiinko lasta kansallisessa laissa tarkoitetulla tavalla ja sitä sovellettaessa pitää isänsä ”perheenjäsenenä”, vaikkei hän asunut isänsä luona pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevana ajanjaksona, ja jos vastaus on kieltävä, voitiinko hänen katsoa olevan ”pääasiallisesti riippuvainen” isästään.

28 Yhteisöjen tuomioistuimelle toimitetuista oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että Romana Slaninan entinen aviomies oli todella velvollinen maksamaan elatusapua Nina-

tyttärelleen. Sillä seikalla, ettei elatusapua ole maksettu, ei ole merkitystä ratkaistaessa kysymystä siitä, onko lapsi hänen perheenjäsenensä.

29 Jos kansallinen tuomioistuin päätyy toteamustensa perusteella siihen lopputulokseen, että pääasian oikeudenkäynnin kohteena oleva tilanne kuuluu asetuksen N:o 1408/71 henkilölliseen soveltamisalaan, on ratkaistava kysymys siitä, voiko Romana Slaninan tilanteessa oleva henkilö vedota tämän asetuksen 73 artiklaan. Kansallinen tuomioistuin kysyy lisäksi, voiko sillä seikalla, että entinen aviopuoliso on jäänyt Itävaltaan, jossa hän työskentelee ja jossa hän olisi kansallisen lain nojalla oikeutettu pääasian oikeudenkäynnin kohteena oleviin etuuksiin, olla vaikutusta Romana Slaninan tilanteessa olevan henkilön oikeuteen pitää nämä etuudet.

30 Tältä osin on syytä korostaa, ettei se seikka, että Romana Slanina ja hänen entinen aviomiehensä ovat eronneet, vaikuta asiaan. Yhteisöjen tuomioistuin on nimittäin jo todennut, että vaikka on totta, että asetus N:o 1408/71 ei nimenomaisesti koske avioerosta johtuvia perhetilanteita, tällaiset tilanteet eivät kuitenkaan jää millään perusteella kyseisen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Eräänä avioeron tavanomaisena seurauksena on nimittäin se, että lasten huoltajuus määrätään toiselle vanhemmalle, jonka luokse he myös asettuvat asumaan. Useista eri syistä ja tässä tapauksessa avioeron johdosta on mahdollista, että se vanhemmista, jolle lapsen huolto on uskottu, muuttaa kotimaastaan toiseen jäsenvaltioon työskennelläkseen siellä, kuten edellä mainitussa asiassa Humer annettuun tuomioon johtaneessa tilanteessa, tai työskennelläkseen siellä palkattuna työntekijänä vasta joidenkin vuosien kuluttua sinne asumaan asettumisestaan, kuten nyt kysymyksessä olevan pääasian tilanteessa. Tällaisessa tapauksessa myös alaikäisen lapsen asuinpaikka siirtyy tähän toiseen jäsenvaltioon (ks. em. asia Humer, tuomion 42 ja 43 kohta).

31 On syytä todeta, että perhe-etuuksia ei luonteensa puolesta voida pitää sellaisina, että henkilöllä olisi niihin oikeus hänen perheolosuhteistaan riippumatta. Sen vuoksi on merkityksetöntä, että perhe-etuuksien saajana on Romana Slanina eikä itse työntekijä eli hänen entinen aviomiehensä (ks. em. asia Humer, tuomion 50 kohta).

32 Edellä todetun perusteella ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1408/71 73 artiklaa on tulkittava siten, että puolisostaan eronnut henkilö, jolle sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jossa hän asui ja jossa hänen entinen aviomiehensä edelleen elää ja työskentelee, on maksanut perheavustuksia, säilyttää sillä edellytyksellä, että hänen lapsensa tunnustetaan kyseisen asetuksen 1 artiklan f alakohdan i alakohdassa tarkoitetulla tavalla entisen aviomiehen ”perheenjäseneksi”, oikeutensa näihin hänen lapsestaan maksettuihin avustuksiin, vaikka hän lähtee tästä valtiosta asettuakseen asumaan lapsensa kanssa toiseen jäsenvaltioon, jossa hän ei työskentele, ja vaikka entinen aviomies voisi saada kyseiset avustukset asuinjäsenvaltiossaan.

Kolmas kysymys

33 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko se seikka, että Romana Slanina on ryhtynyt työskentelemään Kreikassa, vaikuttanut siihen, onko hänellä oikeus perheavustuksiin Itävallassa.

34 Vastaus tähän kysymykseen olisi myöntävä, jos osoitettaisiin, että kyseisen työskentelyn perusteella on todella syntynyt Kreikassa oikeus perheavustuksiin, jotka vastaavat Itävallassa saatuja perheavustuksia.

35 Kreikan hallituksen ja komission huomautuksista ilmenee, että Kreikan lainsäädännön mukaan perheavustuksia maksetaan vain tietyille palkatuille työntekijöille. Tämä maksu liittyy siten aina työsuhteeseen, eikä pelkkä Kreikassa asuminen riitä.

Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on selvittää, syntyikö Romana Slaninalle oikeus perheavustuksiin Helleenien tasavallassa sillä perusteella, että hän työskenteli kyseisen jäsenvaltion alueella.

36 Jos niin osoittautuu olevan, on sovellettava asetuksen N:o 1408/71 76 artiklassa annettua sääntöä päällekkäisyyksien välttämiseksi. Kyseisen säännöksen tavoitteena on ratkaista yhtäältä saman asetuksen 73 artiklan mukaan maksettavia ja toisaalta ammatilliseen toimintaan perustuviin perhe-etuuksiin oikeuttavan perheenjäsenten asuinvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan maksettavia perhe-etuuksia koskevien oikeuksien päällekkäisyys (ks. asia C-543/03, Dodl ja Oberhollenzer, tuomio 7.6.2005, Kok., s. I-5049, 53 kohta).

37 Asetuksen N:o 1408/71 76 artiklan mukaan perhe-etuuksien maksaminen olisi ollut ensisijaisesti Helleenien tasavallan velvollisuus, koska se oli Ninan ja hänen äitinsä asuinjäsenvaltio. Saman asetuksen 73 artiklan mukainen oikeus Itävallan perheavustuksiin olisi keskeytetty niin, että näitä avustuksia olisi maksettu vain siltä osin kuin niiden määrä ylittää Kreikan lainsäädännössä säädetyn määrän.

38 Edellä todetun perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että jos pääasian valittajan tilanteen kaltaisessa tilanteessa oleva henkilö työskentelee asuinjäsenvaltiossaan siten, että hänelle todella syntyy oikeus perhe-etuuksiin, siitä seuraa asetuksen N:o 1408/71 76 artiklan nojalla, että oikeus sen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla maksettaviin perheavustuksiin, jonka alueella tämän henkilön entinen aviomies työskentelee, keskeytetään niin, että näitä avustuksia maksetaan vain siltä osin kuin niiden määrä ylittää tämän henkilön asuinjäsenvaltion lainsäädännössä säädetyn määrän.

Oikeudenkäyntikulut

39 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97, 73 artiklaa on tulkittava siten, että puolisostaan eronnut henkilö, jolle sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jossa hän asui ja jossa hänen entinen aviomiehensä edelleen elää ja työskentelee, on maksanut perheavustuksia, säilyttää sillä edellytyksellä, että hänen lapsensa tunnustetaan kyseisen asetuksen 1 artiklan f alakohdan i alakohdassa tarkoitetulla tavalla entisen aviomiehen ”perheenjäseneksi”, oikeutensa näihin hänen lapsestaan maksettuihin avustuksiin, vaikka hän lähtee tästä valtiosta asettuakseen asumaan lapsensa kanssa toiseen jäsenvaltioon, jossa hän ei työskentele, ja vaikka entinen aviomies voisi saada kyseiset avustukset asuinjäsenvaltiossaan.**

2) **Jos pääasian valittajan tilanteen kaltaisessa tilanteessa oleva henkilö työskentelee asuinjäsenvaltiossaan siten, että hänelle todella syntyy oikeus perhe-etuuksiin, siitä seuraa asetuksen N:o 1408/71 76 artiklan nojalla, että oikeus sen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla maksettaviin perheavustuksiin,**

jonka alueella tämän henkilön entinen aviomies työskentelee, keskeytetään niin, että näitä avustuksia maksetaan vain siltä osin kuin niiden määrä ylittää tämän henkilön asuinjäsenvaltion lainsäädännössä säädetyn määrän.

Allekirjoitukset